

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

KİŞİSEL GELİŞİM VE EĞİTİM ALANI
MEDYA OKURYAZARLIĞI
KURS PROGRAMI

Ankara, 2019

İÇİNDEKİLER

PROGRAMIN ADI	1
PROGRAMIN DAYANAĞI	1
PROGRAMA GİRİŞ KOŞULLARI	1
EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ	1
PROGRAMIN AMAÇLARI	2
PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR	2
PROGRAM SÜRESİ VE İÇERİĞİ	4
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR	6
PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ	6
BELGELENDİRME	6

PROGRAMIN ADI

Medya Okuryazarlığı Kurs Programı

PROGRAMIN DAYANAĞI

1. 24.06.1973 tarihli ve 14574 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu,
2. 10 Temmuz 2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1 numaralı kararname),
3. 11.04.2018 tarihli ve 30388 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği,
4. Talim ve Terbiye Kurulunun 20.04.2016 tarihli ve 19 sayılı Kararı ile kabul edilen, Yaygın Eğitim Kurumları Çerçeve Kurs Programı,
5. Talim ve Terbiye Kurulunun 19.01.2018 tarihli ve 44 sayılı Kararı ile kabul edilen, İlkokul (1-4. Sınıflar), Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu (5-8. Sınıflar) Türkçe Dersi Öğretim Programı,
6. Talim ve Terbiye Kurulunun 19.01.2018 tarihli ve 39 sayılı Kararı ile kabul edilen, Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı.

PROGRAMA GİRİŞ KOŞULLARI

1. İlkokul mezunu olmak,
2. Kursa devam edebilecek fiziksel ve zihinsel yeterliliğe sahip olmak.
3. 13 yaşını tamamlamış olmak.

EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ

Eğitimci nitelikleri aşağıdaki sıraya göre belirlenir:

1. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca yayımlanan "Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına İlişkin Çizelgeye" göre, Bilişim Teknolojileri ve Radyo-Televizyon Alan öğretmeni olarak atanmış; öğretmen bulunamaması durumunda öğretmen olarak atanabilecek nitelikte olanlar,
2. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca yayımlanan "Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına İlişkin Çizelge" ile Bilişim Teknolojileri ve Radyo-Televizyon Alanlarına kaynak teşkil eden yükseköğretim programları / fakülte mezunları,
3. Yükseköğretim Kurumlarının Eğitim ve İletişim Fakültelerinde görevli öğretim üyesi ve öğretim görevlileri,

4. Yükseköğretim Kurumlarının Bilişim Teknolojileri ve Radyo-Televizyon alanlarına kaynaklık eden bölüm mezunlarından aynı alanda yüksek lisans veya doktora yapmış bulunanlar, öğretmen/eğitimci olarak görevlendirilir.

PROGRAMIN AMAÇLARI

Medya Okuryazarlığı Kurs Programı'nı tamamlayan bireyin;

1. Medya Okuryazarlığı kavramını ve kendisi için önemini açıklayabilmesi,
2. Medyanın kendi yaşamındaki yerini açıklayabilmesi,
3. Medya endüstrilerinin yapısı, mülkiyeti, işleyişi ve işlevleriyle ilgili farkındalığının gelişmesi,
4. Medyanın bireylerin ve toplumun inanç, tavır, davranışlar ve değerler üzerindeki etkisinin bilincinde olması,
5. Medya mesajlarını kendi deneyim, inanç ve değerleriyle değerlendirebilmesi,
6. Medyanın gizlenmiş değer ve görüşleri olduğunu ifade edebilmesi,
7. Farklı kaynaklardan gelen bilginin doğruluğunu değerlendirebilmesi,
8. Kendi medya mesajlarını üretebilmesi ve dağıtabilmesi amaçlanmaktadır.

PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Okuma-yazma belirli bir harf sistemini çözmeye yarayan statik bir davranışı ifade ederken okuryazarlık, iletisi olan her şeyi anlamlandırmayı hedefleyen geliştirilebilir bir beceri olarak karşımıza çıkar. Bu manada basılı materyallerin üzerlerinde yer alan harf sistemlerinin çözülmesi okuma yazma davranışına işaret ederken; çözülen bu kodların anlamlandırılması süreci daha üst düzey bir beceri olduğu düşünülen okuryazarlığa işaret etmektedir.

Bu sebeple okuryazarlık, bir eğitim terimi olarak insanın içinde yaşadığı dünyayı ve bu dünya içerisinde kendini çeşitli yönleriyle anlamlandırıp doğru ve yeterli bilgi, duygu, düşünce ve donanıma sahip olmasını sağlayan önemli bir beceri olarak nitelenebilir.

Okuryazarlık, bireylerde yaşam boyu öğrenme bilincini oluşturma, bu bilinci geliştirme, daha etkin öğrenme için bireylerin yeni beceriler kazanmalarını sağlama olarak tanımlanmaktadır. Geleneksel anlamda okuryazarlık, "okuma, yazma ve rakamsal ifadeleri anlayabilme becerisi" dir. Ancak gelişen teknolojilerle birlikte eğitim sisteminde, yalnızca okuma, yazma ve hesaplama becerileri yeterli görülmemektedir. Bu temel becerilerin yanı sıra çeşitli okuryazarlık becerilerinin de geliştirilmesi beklenmektedir. Birleşmiş Milletlerin 1990 yılını "Uluslararası Okuryazarlık Yılı" ilan etmesi, okuryazarlık kavramına olan ilgiyi artırmış ve pek çok okuryazarlık alanı tanımlanmıştır. Literatürde tanımlanan bilgi

okuryazarlığı, bilgisayar okuryazarlığı, ekonomi okuryazarlığı, teknoloji okuryazarlığı gibi farklı okuryazarlık alanlarından birisi de medya okuryazarlığıdır. Medya okuryazarlığı, “yazılı ve yazılı olmayan, büyük çeşitlilik gösteren yapılardaki mesajlara ulaşma, bunları çözümleme, değerlendirme ve iletme yeteneği” olarak tanımlanmaktadır.

Medya okuryazarlığı herkesin öğrenebileceği bir dizi beceriyi kapsamaktadır. Okuryazarlık tek başına okuma ve yazma becerisi anlamına gelse de, medya okuryazarlığı dendiğinde her tip medya mesajına ulaşma, analiz etme, değerlendirme ve yeni mesajlar yaratma becerileri kastedilmektedir. Medya okuryazarlığı her tür medyayla ilgili bir beceridir. Bu durum elbette dijital medyayı da kapsamaktadır. Buradaki temel vurgu, örneğin sosyal medya okuryazarlığı gibi, yeni bir tür okuryazarlık gerekliliği üzerine değil medya okuryazarlığı eğitiminin, dijital medya deneyimlerinin doğasına uyum sağlaması yönünde nasıl uyum sağlayacağı üzerine olmalıdır. Zira medyaya ilişkin her yeni teknoloji ve uygulama medya okuryazarlığına ilişkin yeni bir durum ortaya çıkarmaktadır.

Medya okuryazarlığı, bugünün dünyası için olmazsa olmaz beceriler arasında yer almaktadır. Günümüzde, pek çok kişinin bilgi almak için kullandığı yöntemler metin, görüntü ve sesin karmaşık bir kombinasyondan oluşmaktadır. Her gün karşılaştığımız medya mesajlarından bir anlam çıkarabilmek ve bir dizi medya aracını ve teknolojisini kullanarak kendimizi ifade edebilmek için bu karmaşık medya ortamında yolumuzu bulabilmemiz gerekmektedir. Medya okuryazarlığına sahip olan gençler ve yetişkinler; televizyon, radyo, gazeteler, dergiler, kitaplar, reklam panoları, işaretler, paketleme, pazarlama malzemeleri, video oyunları, müzik kayıtları, internet ve diğer medya türlerinden aldığımız karmaşık mesajları çözme konusunda daha becerikli olmaktadır. Bu medya mesajlarının nasıl oluşturulduğunu anlayabilmekte ve nasıl bir anlam yarattıklarını keşfedebilmektedir – bu anlam genellikle yüzeyin altında yatmaktadır. Medya okuryazarlığına sahip olan kişiler genellikle kendi medyalarını da yaratabilmekte, medya kültürümüzün aktif katılımcıları haline gelmektedir.

Medya Okuryazarlığı Kurs Programı, bu hususları dikkate alarak bireylerin küresel medya ortamı içinde yaşamaya ve öğrenmeye hazırlanmasına destek olmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda;

1. Öğretim programı ile bireylerin medya okuryazarlığının gerektirdiği temel bilgi ve becerileri kazanması, nihayetinde gerekli üretim deneyimlerini de edinmiş bilinçli medya kullanıcısı düzeyine erişmesi ve medya okuryazarlığı yeterliliklerine sahip birey olarak yetiştirilmesi hedeflenmiştir.
2. Bu kursta teorik ve uygulamalı eğitimler birlikte uygulanır. Teorik eğitim, medya ile ilgili temel yeterliliklerin belirlenmesi ve aynı zamanda bu temel yeterliliklerden biri olan medya okuryazarlığının gerektirdiği bilgi ve (eleştirel) düşünme becerilerine

yönelik bir kavrayış geliştirilmesi amacıyla uygulanacaktır. Uygulamalı eğitim ise medya okuryazarlığının gerektirdiği teknik becerilerin öğretilmesi amacını taşımaktadır.

3. Programın uygulanmasında anlatım, soru-cevap, yaparak ve yaşayarak öğrenme yöntemleri kullanılabilir.
4. İçerik, amaçlarla tutarlı, amaçlara ulaşmaya hizmet edecek, kursiyerler için anlamlı, öğrenme ilkelerine uygun ve sistematik bir biçimde ele alınmalıdır. Bu doğrultuda düzenlenecek konu başlıkları ve alt açılımları aşağıdaki sisteme uygun olarak verilmelidir. Amaçların etkili bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için konuların dağılımı, içeriğin yoğunluğu ve gerektirdiği süre esas alınır.
5. Medya Okuryazarlığı Kursu'na katılan bireylere aşağıdaki tabloda verilen değerlerin kazandırılması ve bu yolla bireylerin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Değerler
Sevgi ve merhamet
Saygı
İyilik
Vatanseverlik
Kanaat
Yardımlaşma

PROGRAM SÜRESİ VE İÇERİĞİ

Kurs programının süresi; günde en fazla 8 ders saati uygulanır. Kurs süresi toplam 100 ders saatidir. Eğitim personeli, programın teorik ve uygulama sürelerini belirler.

KONULAR	SÜRE (Ders Saati)
Medya Kavramı ve Medyanın Hayatımızdaki Yeri	8
Medyanın İşlevleri	8
Medya İle İlgili Temel Yeterlilikler	32
Medya Okuryazarlığı Kavramı	8
Medya Okuryazarlığı İlkeleri	16
Medya Okuryazarlığı Becerileri	28
TOPLAM	100

İÇERİK;

1. MEDYA KAVRAMI VE MEDYANIN HAYATIMIZDAKİ YERİ
  - 1.1. Medya ve Yaşam
  - 1.2. Medya ve İletişim
  - 1.3. Medya Kullanım Alışkanlıkları
  - 1.4. Medya ve Teknoloji
  - 1.5. Sağlıklı Medya Yaşamı
2. MEDYANIN İŞLEVLERİ
  - 2.1. Haber ve Bilgi Verme
  - 2.2. Denetim ve Eleştiri
  - 2.3. Eğitim,
  - 2.4. Eğlence
  - 2.5. Kamuoyu Oluşturma ve Açıklama,
3. MEDYA İLE İLGİLİ TEMEL YETERLİLİKLER
  - 3.1. Medya Okuryazarlığı
  - 3.2. Enformasyon Okuryazarlığı
  - 3.3. Bilgisayar Okuryazarlığı & BİT Okuryazarlığı
  - 3.4. İnternet & Ağ Okuryazarlığı
  - 3.5. Dijital Okuryazarlık
  - 3.6. Sosyal Medya Okuryazarlığı
  - 3.7. Film Okuryazarlığı
4. MEDYA OKURYAZARLIĞI KAVRAMI
  - 4.1. Medya Okuryazarlığı Tanımı
  - 4.2. Medya Okuryazarlığının Amacı
  - 4.3. Medya Okuryazarlığının Önem,
  - 4.4. Medya Okuryazarlığının Tarihsel Gelişimi
5. MEDYA OKURYAZARLIĞI İLKELERİ
  - 5.1. Tüm Kitle İletişim Araçları Kurgusaldır.
  - 5.2. Medya Gerçeği Kurgulayarak İletir.
  - 5.3. Her Mesaj İzleyici Tarafından Aynı Şekilde Anlaşılmaz.
  - 5.4. Medya Ticari Olarak İşler.
  - 5.5. Medya Metinleri Bazı Değerleri ve İdeolojileri İletir.
  - 5.6. Medyanın, Sosyal ve Siyasal İçermeleri Vardır.
  - 5.7. Medyada Biçim ve İçerik Birbirleriyle Yakından İlişkilidir.
  - 5.8. Her Medya Metni Estetik Bir Formda İletilir.
6. MEDYA OKURYAZARLIĞI BECERİLERİ
  - 6.1. Teknik Becerileri
  - 6.2. Eleştirel Becerileri
  - 6.3. Medya Üretimi.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR

1. Değerlendirme, Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği esaslarına göre;
  - Kursiyerin kendi kendine yaptığı tüm öğrenim faaliyetler,
  - Kursiyerin performansına dayalı olarak gerçekleştirilecek sınavlar,
  - Kursiyere kurs sonunda uygulanan yazılı sınavlar,100 puan üzerinden yapılır.
2. Değerlendirme; ders öğretmeni tarafından yazılı, sözlü, uygulamalı sınavlar veya varsa ödev ya da projelere göre yapılır. Birden fazla sınav şekli ile sınavı yapılan dersin puanı veya notu, bu sınavların aritmetik ortalaması ile belirlenir. Bu puan veya not, kursun başarı puan ya da notu olarak değerlendirilir.
3. Kursiyerlerin sağlık durumları veya bedensel engelleri nedeniyle bazı derslerdeki sınavlar, durumlarına uygun sınav yöntemiyle yapılır.

PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ

Programın uygulama sürecinde;

1. Ders kitabı olarak Millî Eğitim Bakanlığının yayımlamış olduğu materyaller kullanılmalıdır.
2. Kaynak ders kitapları, bireysel öğrenme materyalleri, kaynak ders kitaplarının bulunmaması durumunda öğretmen/eğitimci tarafından hazırlanan ders notları kullanılmalıdır.
3. Yararlanılacak araç ve gereçler:
  - Yerli yabancı basılı eserler veya makaleler.
  - Bilgisayar,
  - Projeksiyon
  - İnternet,
  - Yazı Tahtası,
  - Kalem,
  - Silgi.

BELGELENDİRME

Kurs programını başarı ile bitirenlere kurs bitirme belgesi düzenlenir.